

02.03.2017 kontrollakt nr 12.2-4/8

riigihangete korraldamise kontrollimise kohta Kaitseliidus

Kontrollimise alus:	Rahandusministeeriumi 18.08.2016 kiri nr 12.2-4/10204
Kontrolliobjekti nimetus:	Kaitseliit
Kontrolliobjekti registrikood:	74000725
Kontrolliobjekti juhi nimi ja ametinimetus:	Kaitseliidu ülem brigaadikindral Meelis Kiili
Kontrollitav ajavahemik:	01.01.2015 – 31.12.2015
Kontrolli käigus andsid selgitusi:	Kaitseliidu jurist Anti Ehatamm, rahandusosakonna juhataja Enar Oidermaa, tagalakeskuse spetsialist Margo Hanni ja IT osakonna juhataja Erkki Õlijas

1. Kontrollimise eesmärk ja ulatus

- 1.1. Kontrollimisele kuulus Kaitseliidu (edaspidi ka Hankija) riigihangete korraldamisel riigihangete seaduses (edaspidi RHS) sätestatud nõuetest kinnipidamine ajavahemikul 01.01.2015 - 31.12.2015.
- 1.2. Kontrollimise eesmärgiks oli muu hulgas tuvastada, kas riigihanke piirmäära ületavate tehingute korral on korraldatud hankemenetlus; lihthanke piirmäära ületavate tehingute puhul on korraldatud lihthanke menetlus; hankija on jaotanud riigihanget osadeks, eirates riigihanke osadeks jaotamise korda; erandlike hankemenetluste liigi (väljakuulutamiseta ja väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetlused) valik on olnud õiguspärane; hankelepingute sõlmimine ja muutmine on toimunud nõuetekohaselt; hankija on järginud RHS § 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid.
- 1.3. Kontrollitaval ajavahemikul on Kaitseliit elektroonilise riigihangete registri (edaspidi ka eRHR) kaudu korraldanud 51 riigihanget, millest 34 avatud hankemenetlusega riigihanget ja 17 lihthanget.
- 1.4. Riigihangete korraldamist Kaitseliidus reguleerib Kaitseliidu keskjuhatuse 11.02.2013 otsusega nr K-0.1-1/2776PR kinnitatud „Kaitseliidu riigihangete läbiviimise juhend“ (edaspidi hankekord). Samuti on Kaitseliidu keskjuhatuse 06.02.2014 otsusega nr K-0.1-1/14/2678PR kehtestatud „Lepingute sõlmimise kord“.

- 1.5. Majandustehingute, sh maksumuselt riigihanke ja lihthanke piirmäära ületavate hangete, tegemisel on kontrollitud RHS-is sätestatud korrast kinnipidamist Kaitseliidu 2015. aasta raamatupidamise andmete, eRHR-is avaldatud ja Kaitseliidu poolt edastatud dokumentide ning selgituste alusel.
- 1.6. Käesolevas dokumendis esitatud soetuste maksumused on märgitud ilma käibemaksuta.
- 1.7. Kontrollakti projekt edastati Hankijale tutvumiseks ja vastuväidete esitamiseks 20.02.2017. Hankija kontrollakti kohta vastuväiteid ja märkusi ei esitanud.

2. Riigihangete seaduses sätestatud korrast kinnipidamise kontrollimine

2.1. Riigihanke menetluse korraldamata jätmine

2.1.1. Sõidukite remondi- ja hooldusteenuse tellimine

Kaitseliit tasus 2015. aastal erinevatele ettevõtetele sõidukite remondi- ja hooldusteenuse eest kokku üle 40 000 €. Sõidukite remondi- ja hooldusteenust on tellitud järgmistelt ettevõtelt märgitud maksumustes: Sagro AS 16 205,55 €; Tradilo OÜ 9073,83 €; Gilmont OÜ 13 140,18 €; Goldstern OÜ 11 143,47 €; Infomar OÜ 18 867,74 €; Truck Trading Estonia OÜ 19 854,34 €; Linnuse Autokeskus OÜ 8600,73 €, Auto 100 Tallinn AS 9655 €. Teenuse tellimiseks riigihanget ei korraldatud ja kirjalikke hankelepinguid ei ole sõlmitud.

Hankija selgitas, et riigihanget sõidukite hooldus- ja remonditeenuse tellimiseks ei ole korraldatud, kuid pakkumusi võetakse erinevatelt ettevõtelt alates 1000 € tellimusest. Iga sõiduki remonti käsitletakse eraldi hankena. Hankija hinnangul ei annaks summeerimine ja riigihanke korraldamine majanduslikult soodsat efekti ja teenuse pakkujad tuleks nn ebasoodsatesse asukohtadesse.

Selgitame, et olukorras, kus soetuse puhul ei ole tegemist riigihanke erandiga RHS § 14 ja/või § 103³ alusel, tuleb hankijal korraldada riigihanke menetlus vastavalt RHS-i nõuetele.

Sõidukite remondi- ja hooldusteenused (CPV kood nr 50110000-9 „Mootorsõidukite ja nendega seotud vahendite remondi- ja hooldusteenused“; CPV kood nr 50100000-6 “Sõidukite ja nendega seotud vahendite remondi-, hooldus- ja seonduvad teenused“) on CPV määruse VI lisas nimetatud üldises korrast tellitavad teenused.

Sõidukite remondi- ja hooldusteenused on käsitletavad sama eesmärgi saavutamiseks vajaliku teenusena RHS § 23 lg 1 mõistes, kuna teenuse eesmärgiks on mootorsõidukite parandustööde teostamine.

Samade teenuste eeldatavate maksumuste summerimise kohustus ei tähenda, et hankija peaks kogu teenuse ühe hankemenetlusega ostama. Märgime, et soovi korral on hankijal võimalik jaotada riigihanke menetlus osadeks RHS § 23 lg 2 alusel korraldades mitu hankemenetlust, millele kohaldatakse summeeritud eeldatavate maksumuste kohaseid menetlusreegleid. Samuti on võimalik hankemenetluse osadeks jaotamine RHS § 24 alusel.

Arvestades, et sõidukite remondi- ja hooldusteenuse kogumaksumus 2015. aastal ületas riigihanke piirmäära (40 000 €), pidanuks Hankija teenuse tellimiseks korraldama hankemenetluse. Hankemenetluse korraldamata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 15 lg 1 p 2 ja § 16 lg 2 nõudeid. Kirjaliku hankelepingu sõlmimata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 5 lg 1 nõuet.

2.1.2. Ehitus- ja remondimaterjalide ostmine

Kaitseliit tasus 2015. aastal erinevatele ettevõtetele 44110000-4 eest kokku üle 40 000 €. Ehitus- ja remondimaterjalide on ostetud järgmistelt ettevõtelt märgitud maksumustes: Rautakesko AS 36 682,33 €, Bauhof Group AS 25 588,18 €, Würth AS 15 832,12 €. Väiksemates summades on ehitus- ja remondimaterjale ostetud Decora AS-ilt, Sambla AS-

ilt, AJ Tooted AS-ilt jt. Ehitus- ja remondimaterjalide ostmiseks riigihanget korraldatud ei ole. Samuti ei ole sõlmitud kirjalikke hankelepinguid.

Ehitus- ja remondimaterjalide müümisega tegelevad turul mitmed ettevõtted ja antud turuvaldkonnas esineb konkurentsiolukord. Ka korraldavad hankijad riigihankeid ehitus- ja remondimaterjalide ostmiseks. Reeglina määratletakse ehitus- ja remondimaterjalide ning seonduvate toodete ostmine CPV koodidega nr 44100000-1 „Ehitusmaterjalid ja seonduvad tooted“) ja/või nr 44110000-4 „Ehitusmaterjalid“.

Arvestades, et ehitus- ja remondimaterjale kasutatakse ehitustööde teostamisel ja ehitiste ehitamiseks/remontimiseks, on ehitus- ja remondimaterjalid käsitletavad sama eesmärgi saavutamiseks vajalike asjadena RHS § 23 lg 1 tähenduses.

Arvestades, et ehitus- ja remondimaterjalide kogumaksumus 2015. aastal ületas riigihanke piirmäära (40 000 €), pidanuks Hankija asjade ostmiseks korraldama hankemenetluse. Hankemenetluse korraldamata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 15 lg 1 p 2 ja § 16 lg 2 nõudeid. Kirjaliku hankelepingu sõlmimata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 5 lg 1 nõuet.

2.1.3. Meenete ja reklaamkingituste ostmine

Kaitseliit ostis 2015. aastal meeneid ja reklaamkingitusi Logotrade OÜ-lt summas 22 232,15 €, Reklaamikink OÜ-lt summas 27 866,25 € ja AS-ilt Roi summas 4221,58 €. Väiksemates summades on meeneid- ja reklaamkingitusi ostetud MatkaSport OÜ-lt ja Lipuvabrik OÜ-lt.

Meeneid osteti kogusummas üle 40 000 €, kuid meenete ostmiseks riigihanget ei korraldatud ja kirjalikku hankelepingut ei sõlmitud.

Hankija selgitas, et meenete ostmisel on võetud igakordselt reeglina kolm pakkumust ja meenete ostmise riigihange plaanitakse korraldada käesoleval aastal.

Rahandusministeerium on seisukohal, et meened ja reklaamkingitused on sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad RHS § 23 lg 1 mõttes, mida kinnitab ka väljakujunenud riigihankepraktika. Meenete ostmiseks korraldavate riigihangete ese tähistatakse üldjuhul CPV koodiga nr 18530000-3 „Kingitused ja auhinnad“.

Arvestades, et meenete ja reklaamkingituste kogumaksumus 2015. aastal ületas riigihanke piirmäära, pidanuks Hankija korraldama meenete ja reklaamkingituste ostmiseks hankemenetluse. Hankemenetluse korraldamata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 15 lg 1 p 2 ja § 16 lg 2 nõudeid ning kirjaliku hankelepingu sõlmimata jätmisega on eiratud RHS § 5 lg 1 nõuet.

2.1.4. Teeneteristide ostmine

Kaitseliit ostis 2015. aastal teeneteriste Herald OÜ-lt summas 10 133,69 €. Teeneteristide ostmiseks Herald OÜ-lt riigihanget ei korraldatud ja kirjalikku hankelepingut ei sõlmitud.

eRHR-ist nähtub, et Hankija sõlmis 2015. a korraldatud avatud hankemenetlusega riigihanke nr 161626 „Kaitseliidu teenetemärkide ostmine“ tulemusena 28.04.2015 hankelepingu ühispakkujatega Osühing Roman Tavast ja Osühing Sporrong Eesti kehtivusega kuni 29.04.2019, maksumusega 31 848,44 €.

Hankija selgituste kohaselt on riigihankega kaetud suured riiklikud autasud ja üldtunnustatud medalid, mille statuut on kinnitatud, kuid hankeväliselt on soetatud teeneteristid, millele heraldikakomisjon ei ole statuuti välja töötanud, st sisuliselt puudub tehniline kirjeldus.

Rahandusministeerium märgib, et hankeeseme kirjeldamise komplitseeritus ei mõjuta riigihanke korraldamise kohustust.

Arvestades, et teenetemärkide/-ristide ostmise vajadus on Kaitseliidul regulaarne, tuleb hankelepingu eeldatava maksumuse määramisel lähtuda RHS § 21 lg 2 regulatsioonist, st arvestada 12 kuu jooksul sõlmitavate samalaadsete hankelepingute kogumaksumusega.

Arvestades teenetemärkide ja -ristide 2015. a kogukulu (st riigihanke nr 161626 hankelepingu maksumus ja soetused Herald OÜ-lt) ning lähtudes RHS § 16 lg 2, § 21 lg 2 p 1 ja RHS § 23 lg 2, pidanuks Hankija korraldama hankemenetluse ka Herald OÜ-lt teeneteristide ostmiseks.

2.1.5. Elustamisnukkude ostmine

Kaitseliit ostis 2015. aastal Meditsiinigrupp AS-ilt elustamisnukke summas 12 655 €. Elustamisnukkude ostmiseks riigihanget ei korraldatud ja kirjalikku hankelepingut ei sõlmitud.

Hankija selgitas Rahandusministeeriumile, et elustamisnukke müüb üksnes Meditsiinigrupp AS.

Selgitame, et olukorras, kus soetuse puhul ei ole tegemist riigihanke erandiga RHS § 14 ja/või § 103³ alusel, tuleb hankijal korraldada riigihanke menetlus ka juhul, kui hankelepingu saab sõlmida ainult ühe pakkujaga. Näiteks juhul, kui tehnilistel põhjustel saab hankelepingu sõlmida ainult ühe pakkujaga, võib hankija korraldada väljakuulutamiseteta läbirääkimistega hankemenetluse RHS § 28 lg 2 p 2 alusel. Kui hankija antud võimalust kasutada ei soovi, tuleb hankijal siiski korraldada tavapärane riigihanke menetlus lähtudes hankelepingu eseme eeldatavast maksumusest.

Elustamisnukkude ostmiseks lihthanke korraldamata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 15 lg 3 ja § 18² nõudeid. Samuti ei ole Hankija järginud RHS § 5 lg 1 sätestatud kirjaliku hankelepingu sõlmimise nõuet.

2.1.6. Lippude ostmine

Kaitseliit ostis 2015. aastal Lipuvabrik OÜ-lt lippe maksumusega üle 10 000 €. Lippude ostmiseks riigihanget ei korraldatud ja kirjalikku hankelepingut ei sõlmitud.

Hankija selgitas Rahandusministeeriumile, et lippe on ostetud erinevate malevate poolt riigihanget korraldamata summas üle 10 000 €.

Lippude ostmiseks lihthanke korraldamata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 15 lg 3 ja § 18² nõudeid. Samuti ei ole Hankija järginud RHS § 5 lg 1 sätestatud kirjaliku hankelepingu sõlmimise nõuet.

2.1.7. Reisikorraldusteenuse tellimine

Kaitseliit tellis 2015. aastal reisikorraldusteenust CWT Estonia AS-ilt summas 27 410,90 € ja Nautilus Travel AS-ilt 45 039,03 €. Reisikorraldusteenuse tellimiseks riigihanget ei korraldatud ja kirjalikku hankelepingut ei sõlmitud. Reisikorraldusteenus hõlmab ka õhustransporditeenuse tellimist maksumusega üle riigihanke piirmäära.

RHS § 19 lg 2 kohaselt juhul, kui lihtsustatud korras tellitavate teenuste kõrval tellitakse ka nn tavateenuseid (nt õhustransporditeenus), mille maksumus on võrdne riigihanke piirmääraga või ületab seda, tuleb läbi viia hankemenetlus. Reisikorraldusteenuste puhul on reeglina tegemist segalepinguga, kus reisibüroo kaudu tellitakse lisaks reisikorraldusteenusele ka lennupiletid, majutus ja kindlustus. Lihtsustatud korras tellitavateks teenusteks on nendest reisikorraldusteenus ja majutusteenus. Õhustranspordi- ja kindlustusteenuse tellimine toimub nn tavakorras.

Seega juhul, kui õhustransporditeenuse maksumus on võrdne või ületab 10 000 €, tuleb reisikorraldusteenuse tellimiseks korraldada lihthange lähtudes RHS § 15 lg 3 ja § 18². Juhul

kui õhustransporditeenuse maksumus on võrdne või ületab 40 000 €, tuleb reisikorraldusteenuse tellimiseks korraldada hankemenetlus lähtudes RHS § 15 lg 1 p 2 ja § 16 lg 2 nõuetest.

Arvestades, et reisikorraldusteenus hõlmas ka nn tavateenuste tellimist maksumusega üle 40 000 €, pidanuks Hankija lähtudes RHS § 15 lg 1 p 2 ja § 16 lg 2 korraldama reisikorraldusteenuse tellimiseks avatud hankemenetluse. Kirjalikus vormis hankelepingu sõlmimata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 5 lg 1 nõuet.

2.1.8. Kütteõli ostmine

Kaitseliit ostis 2015. aastal AS-ilt Jetoil kütteõli summas 13 590,32 €. Kütteõli ostmiseks riigihanget ei korraldatud ja kirjalikku hankelepingut ei sõlmitud.

Hankija selgitas, et tegemist on kütteõli ostmisega Hiiumaa malevale.

Kütteõli ostmiseks lihthanke korraldamata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 15 lg 3 ja § 18² nõudeid. Kirjalikus vormis hankelepingu sõlmimata jätmisega on Hankija eiranud RHS § 5 lg 1 nõuet.

2.1.9. Märklehtede ostmine

Kaitseliit ostis 2015. aastal ajaperioodil 01.01.2015 - 10.11.2015 Grenader Grupp OÜ-lt märklehti ja kalendreid summas 14 945,39 € (sh märklehtede maksumus ületas 10 000 €) riigihanget korraldamata. Samuti ei ole sõlmitud kirjalikku hankelepingut.

Hankija selgitas, et kuna soetuse maksumus läks liiga suureks, korraldati 2015. aasta teises pooles märklehtede ostmiseks hankemenetlus (avatud hankemenetlusega riigihange nr 167417 „Märklehtede ostmine“).

Ajaperioodil 01.01.2015 - 10.11.2015 lihthanget korraldamata märklehtede ostmisega on Hankija eiranud RHS § 15 lg 3 ja § 18² nõudeid. Samuti ei ole Hankija järginud RHS § 5 lg 1 tulenevat kirjaliku hankelepingu sõlmimise nõuet.

2.1.10. Tarkvaralitsentside ostmine

Kaitseliit ostis 2015. aastal Elkis Grupp OÜ-lt kinnisvara haldustarkvara litsentse summas 15 340 €. Litsentside ostmiseks riigihanke menetlust ei korraldatud.

Hankija selgitas, et Elkis Grupp OÜ puhul on tegemist ainsa võimaliku pakkujaga ainuõiguse kaitsega seotud põhjustel.

Selgitame, et olukorras, kus soetuse puhul ei ole tegemist riigihanke erandiga RHS § 14 ja/või § 103³ alusel, tuleb hankijal korraldada riigihanke menetlus vastavalt RHS-i nõuetele.

Juhul kui hankelepingu sõlmimine on ainuõiguse kaitsega seotud põhjustel võimalik ainult ühe pakkujaga, võib hankija korraldada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse RHS § 28 lg 2 p 2 alusel.

Kuna litsentside maksumus ületas lihthanke piirmäära, pidanuks hankija korraldama litsentside soetamiseks kas lihthange RHS § 15 lg 3 ja § 18² alusel või väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse RHS § 28 lg 2 p 2 alusel.

2.2. Hankelepingu õigusvastane muutmine

Kaitseliit sõlmis 26.03.2015 Logotikke OÜ-ga lihthanke nr 160992 „Embleemide ostmine“ tulemusena hankelepingu nimesiltide ja varrukaembleemide ostmiseks (maksumusega 22 650 € ja kestusega 36 kuud). Käesolevaks hetkeks on Hankija ostnud eelnimetatud hankelepingu alusel Logotikke OÜ-lt embleeme summas 24 278 €.

Hankija selgitas, et lõpetavad eelnimetatud hankelepingu ära enne, kui ostusumma ületab 40 000 €.

Rahandusministeerium märgib, et lihthanke nr 160992 eseme maht on kindlaks määratud (nimesildid 6000 tk ja varrukaembleemid 9000 tk) ning hankelepingus ei sisaldu nn detailset regulatsiooni hankelepingu muutmiseks, mis võimaldaks hankelepingut muuta RHS § 69 lg 3 ja 4 regulatsiooni järgimata.

Selgitame, et hankija peab riigihanke korraldama läbipaistvalt ja kontrollitavalt ning kohtlema huvitatud isikuid ja pakkujaid võrdselt. Juhul kui hankija suurendab hankelepingu täitmise käigus hankelepingu mahtu (v.a. kui mahu suurendamiseks oli hankedokumentides ette nähtud nn detailne regulatsioon), on tegemist hankelepingu muutmise, mis peab vastama nii lihthanke kui ka hankemenetluse puhul RHS § 69 lg 3 ja 4 regulatsioonile.

Käesoleval juhul ei nähtu Rahandusministeeriumile, et hankelepingu mahu muutmiseks olid täidetud RHS § 69 lg 3 ja 4 eeldused.

2.3. Riigihanke aruande lisa esitamine eRHR-ile

Riigihanke aruande lisa on esitatud eRHR-ile hilinemisega avatud hankemenetlusega riigihangetes nr 167777, nr 168995, nr 168078 ja lihthankes nr 163068. Riigihanke aruande lisa tuleb esitada eRHR-ile 20 päeva jooksul pärast hankelepingu või raamlepingu lõppemist (RHS § 37 lg 4, § 18² lg 9).

Riigihanke aruande lisa hilinenu esitamisega on Hankija eiranud RHS § 18² lg 9 ja RHS § 37 lg 1 nõudeid.

2.4. Eksitavate tingimuste sätestamine riigihangetes

2.4.1. Avatud hankemenetlusega riigihanked nr 167467 ja nr 167486

Kaitseliit ostis Avatud hankemenetlusega riigihanke nr 167467 „Autoraadiojaamade ostmine“ ja nr 167486 „Teleskoopmastide ostmine“ hanketeates (osa III p 2.3) kehtestatud pakkujate kvalifitseerimise tingimused ei ole üheselt arusaadavad. Tingimustes on vastuoluliselt nõutud, et „*pakkuja esitab viimase 24 kalendrikuu jooksul täidetud hanke objektile vastavate olulisemate lepingute nimekirja koos nende maksumuse, sõlmimise kuupäevade ja infoga teiste lepingupoolte kohta. Samas peab pakkuja peab tõendama, et on müüinud viimase 36 kalendrikuu jooksul raadiojaamu [riigihankes nr 167486 viimase 36 kalendrikuu jooksul teleskoopmaste] kokku vähemalt hankes pakutud rahalises väärtuses (arvestatuna ilma käibemaksuta)*“.

Hankija selgitas, et vastuolo tekkis hankedokumentide pidevast kasutamisest ja nõuded jäid ekslikult muutmata. Vaatamata ekslikkusele on eelnimetatud tingimused vastuolus RHS § 3 p 2 sätestatud riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse üldpõhimõttega.

2.4.2. Avatud hankemenetlusega riigihange nr 164075

Avatud hankemenetlusega riigihankes nr 164075 „Harju maleva staabihoone ja territooriumi korrashoiuteenuse ostmine“, on Hankija sätestanud hanketeates (osa III p 2.3), et pakkuja esitab töödejuhataja CV ja /.../ kutsetunnistuse koopiat ning nimetatud dokumentide esitamata jätmisel pakkujat ei kvalifitseerita. Selgitame, et olukorda, kus pakkuja jätab esitamata kvalifikatsiooni tõendava dokumendi, reguleerib RHS § 39 lg 4¹. Hankijal ei ole RHS-ist tulenevalt õigust jätta kvalifikatsiooni tõendamiseks nõutud dokumendi esitamata jätnud pakkujat kvalifitseerimata juhul, kui andmed/dokumendid on oluliste kulutusteta kättesaadavad avaliku andmekogu kaudu. Mistõttu eelnimetatud kvalifitseerimise tingimus ei ole kooskõlas RHS § 39 lg 4¹ sätestatuga.

2.4.3. Avatud hankemenetlusega riigihange nr 162954

Avatud hankemenetlusega riigihanke nr 162954 „Tartu maleva hoonete ja territooriumi korrashoiuteenuse ostmine“ hanketeates (osa III p 2.2) on sätestatud, et pakkuja viimase kolme majandusaasta (2012-2014) netokäive peab olema olnud ühes aastas vähemalt kaks korda suurem kui pakkumuse maksumus. Selgitame, et pakkuja kvalifitseerimise tingimus peab olema kõikidele pakkujatele ühetaoline. Antud juhul on tingimus kõikidele pakkujatele erinev, kuna sõltub pakkumuse maksumusest. Eelnimetatud kvalifitseerimise tingimus ei ole kooskõlas RHS § 3 p 2 ja 3 sätestatuga.

3. Järeldused

- 3.1. Kaitseliidu poolt on kontrollitaval ajavahemikul riigihangete korraldamine toimunud menetluslikult valdavas osas kooskõlas RHS-is sätestatuga. Kontrollimise käigus tuvastati kõrvalekaldumisi RHS-is sätestatud korrast seoses nõutavate riigihankemenetluste korraldamata jätmisega, kirjalike hankelepingute sõlmimata jätmisega, hankelepingu õigusvastase muutmisega, riigihanke aruande lisa hilinenud esitamisega eRHR-ile ning eksitavate riigihanke tingimuste sätestamisega.
- 3.2. Tuvastatud kõrvalekalded (v.a. riigihanke menetluste korraldamata jätmised) on Rahandusministeeriumi hinnangul käsitletavad pigem üksikjuhtudena.
- 3.3. Tunnustame Hankijat olulises mahus e-menetluste korraldamise eest. eRHR-i andmetel korraldas Kaitseliit 2015. aastal 96,59% eRHR-i kaudu korraldatud riigihangetest e-menetlusena.

4. Tähelepanekud ja soovitused

- 4.1. Riigihangete korraldamist Kaitseliidus reguleerib Kaitseliidu keskjuhatuse 11.02.2013 otsusega nr K-0.1-1/2776PR kinnitatud „Kaitseliidu riigihangete läbiviimise juhend“, kuid lepingute sõlmimist reguleerib Kaitseliidu keskjuhatuse 06.02.2014 otsusega nr K-0.1-1/14/2678PR kehtestatud „Lepingute sõlmimise kord“. Lepingute sõlmimise kord ei laiene kinnisvara soetamisele ja töölepingute sõlmimisele, mis on riigihanke erandid RHS § 14 lg 1 p 6 ja p 10 alusel. Lepingute sõlmimise korra § 1.5 kohaselt tuleb varaliste kohustuste võtmisel järgida riigihangete juhendit (hankekord) ning riigihangete seadust.
Arvestades, et lepingute sõlmimise korda kohaldatakse riigihangete korraldamisel koos hankekorraga, tekitab sisuliselt nn kahe hankekorra olemasolu ebaselgust ja sätestab osaliselt riigihangete korraldamisel dubleeriva regulatsiooni. Soovitame sätestada Kaitseliidu riigihangete korraldamist puudutav regulatsioon ühes dokumendis (hankekorras).
- 4.2. Kaitseliidu Võrumaa Malev ja AS Reola Gaas sõlmisid 2011. a gaasipaigaldise hooldustöödeks hankelepingu. Hankeleping sõlmiti kolmeks aastaks tähtaja pikendamise tingimusega (juhul kui kumbki pool ei teata lepingu lõpetamise soovist, siis leping pikeneb). Pooled ei ole hankelepingut lõpetanud ja 2016. a tasus Kaitseliit AS-ile Reola Gaas 9591,92 €. Märkime, et RHS-i kohaselt ei ole tähtajatute lepingute sõlmimine keelatud, kuid võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat (nt lahend asjas C-454/06) ning asjaolu, et tähtajatute hankelepingute sõlmimise praktika on riigihankeid reguleerivate ühenduse õigusnormide süsteemile ja eesmärgile võõras, ei soovita Rahandusministeerium tähtajatuid lepinguid sõlmida.
- 4.3. Rahandusministeeriumi hinnangul on Kaitseliidu ja füüsilise isiku R. Lumiste vahel 3.09.2012 sõlmitud käsunduslepingul töölepingu tunnused (õigus puhkusele, preemiale ja tulemustasule). Lepingu alusel tasus Hankija R. Lumiste'le 2015. a üle 10 000 €. Töölepingute sõlmimisele RHS § 14 lg 1 p 10 kohaselt RHS ei laiene. Palume edaspidi Hankijal olla senisest tähelepanelikum sõlmitavate lepingute määratlemisel lähtuvalt lepingu sisust. Kaitseliit on sõlminud 08.04.2013 töövõtulepingu P. Mitt'iga, mille alusel on tasutud

2015. a 17 146 €. Eelnimetatud töövõtulepingu sõlmimiseks riigihanget ei korraldatud. Rahandusministeerium ei kujunda lõplikku seisukohta küsimuses, kas P. Mitt'iga sõlmitud töövõtulepingul on töölepingu tunnused. Samas märgime, et juhul kui tegemist ei ole riigihanke erandiga (sh töölepinguga), tuleb teenuse tellimiseks korraldada riigihanke menetlus. Palume edasises hankepraktikas märgitud arvestada.

(allkirjastatud digitaalselt)
Kati Orgmets
osakonnajuhataja asetäitja
riigihangete ja riigiabi osakond

Kontrollija:
Madli Juhani
jurist riigihangete järelevalve alal
riigihangete ja riigiabi osakond
611 3931; madli.juhani@fin.ee